



Rada
Evropské unie

Brusel 17. února 2020
(OR. en)

5798/20

RECH 22
COMPET 28

POZNÁMKA

Odesílatel: Předsednictví

Příjemce: Výbor stálých zástupců / Rada

Předmět: *Příprava zasedání Rady pro konkurenceschopnost konajícího se ve dnech 27. a 28. února 2020*

*Strategický přístup k mezinárodní spolupráci v oblasti výzkumu a inovací
– politická rozprava*

Delegace naleznou v příloze poznámku předsednictví o strategickém přístupu k mezinárodní spolupráci v oblasti výzkumu a inovací pro účely politické rozpravy na zasedání Rady pro konkurenceschopnost dne 28. února 2020.

Strategický přístup k mezinárodní spolupráci v oblasti výzkumu a inovací

Věda má pro naši budoucí prosperitu zásadní význam. V mnoha oblastech – od zmírňování dopadů změny klimatu až po zlepšování zdraví našich občanů nebo zajištění dodržování demokratických hodnot – bude pokrok záviset na vývoji v oblasti výzkumu a inovací.

Evropa, v níž se vydává jedna třetina vědeckých publikací světa, představuje stále ještě jeden z celosvětově nejvýkonnějších systémů. Její konkurenční postavení však ohrožuje rostoucí vliv jejích hlavních světových konkurentů. Unie navíc čelí i vnitřním problémům. EU právě opustil jeden z největších a nejsilnějších vnitrostátních výzkumných systémů v Evropě a Unie se snaží určit podobu budoucích vztahů se Spojeným královstvím.

K této náročné situaci je potřeba při vymezování strategického přístupu EU k budoucí mezinárodní spolupráci v oblasti výzkumu a inovací přihlížet.

Mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu a inovací je důležitým aspektem vnější strategie EU. Ve Smlouvě o založení Evropské unie se uvádí, že Unie jako jednu z hlavních činností prováděných za účelem posílení své vědecké a technologické základny „podporuje spolupráci se třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a demonstrace“.

Mezinárodní spolupráce by měla usnadňovat účast na společných akcích, umožňovat vzájemný přístup k excelenci a výzkumným zdrojům a umožnit společné vytváření udržitelných řešení globálních výzev, jak je zakotveno v cílech udržitelného rozvoje OSN, přičemž by mělo být rovněž zajištěno, aby tato spolupráce sloužila dlouhodobým zájmům EU. Tuto spolupráci je rovněž nutné posuzovat z hlediska současných priorit EU, jako je například Zelená dohoda pro Evropu a příprava Evropy na digitální věk.

Mezinárodní spolupráce by měla nejenom umožňovat jednotlivým zemím dosáhnout společných cílů a těžit ze vzájemných výhod, ale také usnadňovat další rozvoj a provádění mezinárodního rozměru Evropského výzkumného prostoru (EVP). Mezinárodní spolupráce jako taková podporuje systematické sdílení a strukturování informací tím, že se při ní spojují příslušné znalosti a umožňuje volný pohyb výzkumných pracovníků. Mnohé třetí země udržují s EU dlouhodobé a silné vazby za účelem spolupráce v oblasti výzkumu a inovací a podílejí se na provádění EVP již od jeho vzniku. Jejich začlenění do hospodářství EU, jakož i jejich zeměpisná blízkost mají pozitivní vedlejší účinky na hospodářský růst EU. Stávající pevné vědecké sítě a vazby jsou tedy důležité.

Jedním z nejdůležitějších nástrojů Unie pro mezinárodní spolupráci je její rámcový program pro výzkum a inovace. Mezinárodní spolupráce byla plně začleněna do 7. rámcového programu, byla posílena u akcí v rámci programu Horizont 2020 tím, že tyto akce byly ještě více zpřístupněny mezinárodním partnerům, a v návrhu programu Horizont Evropa jí byla přiřazena ještě vyšší priorita. V praxi se však mezinárodní spolupráce v rámci programu Horizont 2020 oproti 7. rámcovému programu snížila, z čehož vyplývá, že je nezbytné v zájmu budoucího provádění pečlivě prozkoumat získané poznatky. Tyto poznatky ukazují, že existuje prostor ke zlepšení, pokud jde o přilákání nejlepších světových univerzit, a to například pozměněním vzorové grantové dohody, zjednodušením administrativních postupů, zavedením relevantnějších témat pro mezinárodní spolupráci nebo maximalizací spolupráce v oblastech společného strategického zájmu, jak již požadovaly některé třetí země.

Úzká a smysluplná spolupráce s mezinárodními partnery musí být založena na pevných kritériích, která se mohou lišit podle jejich vztahu s EU, jejich kapacity v oblasti výzkumu a inovací, otevřené tržní ekonomiky založené na pravidlech, včetně práv duševního vlastnictví, nebo podpory politik zaměřených na zlepšení hospodářského a sociálního blahobytu občanů.

Mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu a inovací v tomto duchu zohledňuje různé faktory a může se lišit v závislosti na spolupracujících zemích, stávajících rámcích a řešených otázkách. V tomto ohledu je důležitým rozměrem otevřenost, může se však stát, že bude nutné na ochranu zájmů Unie zavést určité podmínky. Ačkoliv sami výzkumní pracovníci jsou často hlasem hájícím otevřenost a sjednocující sílu vědy, vyjadřují i obavy ohledně rizika této otevřenosti.

Předsednictví se vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem domnívá, že je časově velmi příhodné uspořádat rozpravu o strategickém přístupu, jenž by EU měla k mezinárodní spolupráci v oblasti výzkumu a inovací zaujmout. S ohledem na výše uvedené se ministři vyzývají, aby rozvedli odpovědi na tyto otázky:

- 1. Jakým způsobem by s ohledem na výhody mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu a inovací měly být přínosy této spolupráce vyváženy s ochranou zájmů Unie? V kterých případech by měla být omezena spolupráce s konkrétními subjekty?*
 - 2. Jakým způsobem může EU zajistit co nejlepší mechanismy pro přilákání talentů ze zemí mimo EU a současně si udržet svůj vlastní talentový potenciál?*
-